

Predavanje in delavnica S PRIHRANKI ENERGIJE LAŽJE SKOZI GOSPODARSKO KRIZO (na TVŽU Žužemberk, 22.4.2009)

Avtor: Gorazd Marinček
Novo mesto, april 2009

S prihranki energije lažje skozi gospodarsko krizo

1. vodilo: NE SPREMINJAJMO OKOLJA, SPREMENIMO SEBE

Okolje smo že toliko spremenili, da nas ogroža;

- Podnebne spremembe, višje povprečne temperature, izrazitejše skrajnosti, nalivi-Železniki, viharji-orkanski sunki vetra-Gornji grad, suše,
- Spreminjanje biotske raznovrstnosti, lubadar-smreke, zloraba kemikalij-pomori čebel, vedno več otrok z alergijami,

Segrevanje planeta je posledica vse večjih izpustov toplogrednih plinov, zlasti ogljikovega dioksida, kar je posledica porabe fosilnih goriv, nafte, premoga in zemeljskega plina za transport, energijo in pridelovanje hrane. 1 odraslo govedo = srednji avtomobil 25.000km/leto glede izpustov toplogrednih plinov,

Kako zapustiti našim vnukom vsaj približno enake življenjske pogoje kot jih imamo sami? Modrost starega indijanskega poglavarja: zemlja nam ni podarjena, izposodili smo si jo od naših vnukov. DDT po 50letih prepovedi še vedno v maščobi tjuljnjev v Severnem morju-po dveh generacijah,

Najbolj pomembni viri za preživetje so: voda, hrana in energija.

Kako jih izrabljati z najmanj posegi v naravo, z najmanj izpusti toplogrednih plinov?

Kako s čimmanjšimi posegi v naše udobje zmanjšati porabo – potrošnjo virov in zmanjšati izdatke?

Ravnati s premislekom, trošiti toliko kot rabimo, ne razsipati.

2.vodilo: KRAJEVNA RABA KRAJEVNIH VIROV:

ENERGIJA:

1. elektrika je najbolj plemenita oblika energije, ker je najbolj vsestransko uporabna, zato spoštljivo ravnajmo z njo; varčne sijalke, varčni gospodinjski aparati, čim manj jo uporabljati za ogrevanje in hlajenje;
2. električni grelnik na vodo-60 st.C, enako za pralni stroj, pravilno razmeščati električne naprave, ne hladilnika zraven štedilnika, hladilno skrinjo v hladen prostor, jo redno čistiti, uporabljati kapnico,
3. 1000l kurilnega olja 2,7 tone CO₂, UNP 2,3tone, zemeljski plin 1,9 tone, slovenska elektrika 2 tone zaradi termoelektrarn, les pa nič, ker je obnovljiv vir energije,
4. Predvsem dobro izolirati podstrešja in okna, zidove, poraba mora biti okoli 3l ELKO na leto.
5. Uporabljati domače in naravne materiale, zlasti les, stisnjeno slamo, tudi star časopisni papir, itd., materiale pr katerih se ne porabi veliko energije za njihovo izdelavo: žganje apna in opeke z lesom.....ni izpustov CO₂
6. Biogoriva, ki ne zmanjšujejo pridelave hrane: odpadki pri pridelavi hrane, lesni plin itd,
7. sončna in zemeljska energija, sončni kolektorji za ogrevanje vode, toplotne črpalke in geosonde,

8. elektrika iz obnovljivih virov-sonce,voda,veter,biomasa,bioplin
9. poraba elektrike že drugo leto v SLO pada (Ruše, Kidričevo,...)

VODA:

1. zbiranje meteornih voda in uporaba za tehnološko vodo – za zalivanje, za pranje avtomobilov, čiščenje dvorišč, za izpiranje stranišč. Za pralne stroje....na japonskem v stanovanjih voda iz pralnih strojev, v bruslju stavba EU...
2. za vsako pollitrsko plastenko se porabi deci in pol nafte, kar je 40 dekagramov CO₂
3. paziti na vodotoke, izvire, paziti kje škropimo z zaščitnimi sredstvi, predvsem pa kje izpiramo škropilnice, ali cisterne za gnojvko in kam izpiščamo umazanijo in strupe, kam z nevarno embalažo, kam odmetavamo odpadna olja, stare akumulatorje, pločevinke od barv, olij, maziv, itd
4. razbremenjumo vodovode, pazimo na zajetja in površinske vode,
5. za zaščitna sredstva čim več tradicionalnih – pepel, koprivova voda, apno proti polžem, naravni roparji- koloradar- pikapolonice – ptiči, gnojenje in škropiljenje ne uničuje samo voda in zemlje, ampak tudi koristne žuželke in ptice, prekinjajo se naravne verige....
6. Male (biološke) čistilne naprave...

HRANA:

1. krajevni viri; sadovnjak, z jabolkom iz domačega vrta prihraniš svojo tridnevno proizvodnjo CO₂, jabolko iz trgovine tretjino svoje teže v nafti za transport, pakiranje,itd., sušenje sadja, - **tepka**
2. zelenjava, zelišča iz domačega vrta,
3. meso: za prirast 1kg mlade govedine porabimo 10kg žita in 10m³ vode, kitajski prehranski strokovnjak: rastlinske hrane dovolj za 7 milijard ljudi (toliko je porabimo za živali, zlasti govedo), manj rdečega mesa, več perutnine, zajcev, drobnice, doma vzrejenih pijskov, predvsem pa rib, rastlinske beljakovine iz stročnic, graha, fižola, energijo ne iz živalskih beljakovin, pač pa iz polnozrnatih žit, krompirja, orehov, lešnikov,
4. čim več lokalno pridelane hrane, lokalne tržnice (slovenska zavist, podcenjevanje,.....)

3.vodilo: KAR ŠKODUJE MENI, ŠKODUJE OKOLJU IN DRUGIM LJUDEM OSEBNO RAVNANJE:

1. zdravo prehranjevanje po živilski piramidi, največ sadja in zelenjave, nato zrnje, stročnice orehi ribe belo in najmanj rdečega mesa,
2. čim več iz domačega vrta in bližnje okolice,
3. čim manj porabe energije od drugod, varčne žarnice, termostatski ventili,
4. v leseni zgradbi do 2 stopinji manj zaradi občutka toplote
5. večkratna uporaba embalaže, steklenice namesto plastenk, papirnate vrečke namesto plastičnih, obojestransko tiskanje,
6. sortiranje odpadkov, odlaganje kosovnih odpadkov, pazljivo ravnati z nevarnimi odpadki, (letno 420kg odpadkov na prebivalca v SLO).

